

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ
TÜSİAD

Sanayi, Hizmetler ve Tarım Komisyonu Başkanı

Dr. Erdal Karamercan'ın

**“İklim Değişikliği: Türk Tarımı ve Gıda Sektörü”
Toplantısı**

KONUŞMA METNİ

TS/BNS/2007-041

5 Ekim 2007, İstanbul

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Değerli Konuklar ve Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD Sanayi, Hizmetler ve Tarım Komisyonu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son dönemde, küresel ısınma tartışmaları ile birlikte, çevre sorunları gündelik hayatımızda daha fazla ilgi görmeye başladı. Ancak bu ilginin, başta sanayileşme olmak üzere, politika yaklaşımlarında değişime yol açacak boyutta olmadığı da bir gerçek. Bugünkü seminerimizle ekonomik ve sosyal sonuçları çok önemli olan bu konuyu değerli uzmanlarımızla birlikte mercek altına almayı hedefliyoruz. Ayrıca, bu toplantıda, "Türkiye Gıda Sanayii" konulu çalışmayı da sizlerle paylaşma imkanını da bulacağız.

Değerli konuklar,

Tarım ve tarıma dayalı gıda sanayii, ülke nüfusunun beslenmesi açısından tüm dünyada stratejik anlam taşır. Tarım ve gıda sanayiinin Türkiye ekonomisinde ve sosyal yapısındaki önemini vurgulamak gereksiz. Bu öneme karşılık, sektöre yıllardır hakim olan kısa vadeli bakış açısı ve uygulanan populist politikalar, artık sektörün rekabet gücünü tehdit etmektedir.

Bugüne değin uygulanan politikalara bağlı olarak ve ölçek, finansman, işgücü gibi sorunlar nedeniyle, modern üretim yapısının gelişimi çok yavaş olmuştur. Bu sorunlar, tarımsal çıktıyı hammadde olarak kullanan gıda sanayiinin de rekabet gücünü ve gelişme perspektiflerini etkilemektedir.

Son dönemde sektördeki bu sorunlar silsilesine bir yenisi daha eklendi; iklim değişikliği ve kuraklık...

Benimsenen çevre politikalarının olumlu-olumsuz sonuçları ancak yıllar sonra ortaya çıkmaktadır. Bu gerçek ise, konunun politikacılar tarafından göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Maalesef bugün yaşadığımız sorunların temelinde bu olgu yatıyor.

Bu nedenle, bugün özellikle gelişmekte olan ülkelerin karşılaştığı temel politika açmazı, bir yandan hızlı ekonomik büyüme sağlarken, diğer yandan da kalkınmanın iklim değişikliği, su ve toprak kirliliği gibi çevresel sorunlar yaratmadan, sağlığını ve gelecek kuşakları tehdit etmeden devam ettirilmesidir.

BM İklim Değişikliği Son Değerlendirme Raporu'na göre, önlem alınmazsa, 2100 yılında dünyanın üçte birinin çöle dönüşebileceği hesaplanıyor. Küresel ısınma nedeniyle, 2080'e kadar 200-600 milyon insan açlık, 1-3 milyar insan da susuzluk tehdidi altında olacak.

Küresel ısınmadan ilk etapta, Türkiye'nin de yer aldığı Akdeniz kuşağının etkileneceği tahmin ediliyor. Dünyadaki hızlı ısınma, Türkiye'deki yarı kurak iklime sahip bölgelerde kuraklık sorunlarına yol açarak, tarımsal verimlilikte belirgin kayıplara neden olmaya başladı. Bu yaz hepimiz küresel ısınmanın ülkemiz üzerindeki etkilerinin ilk işaretleri olarak, kuraklık ve mevcut su rezervlerimizdeki sıkıntı ile karşı

karşıya kaldık. Başta Çukurova olmak üzere, Konya Havzası ve Ege Bölgesi'nde küresel ısınmanın olumsuz sinyalleri şimdiden görülüyor.

1 derecelik sıcaklık artışı bile, verim düşüşü nedeniyle, ekonomiye yaklaşık 1 milyar YTL'nin üzerinde zarar vermekte. Özellikle, kışlık olarak ekilen tahıllarda rekolte düşüşü nedeniyle, bu ürünleri kullanan sektörlerde hammadde sıkıntısı başgöstermekte. Son verilere göre, arpada rekoltenin geçen seneye göre %20-30 arasında düştüğü öngörülüyor. Buğdayda kuraklığa bağlı ortalama verim düşüşünün de %10-15 civarında olduğu hesaplanıyor. "Türkiye'nin tahıl ambarı" olarak ün salan Konya'da ise bu oranın %30-35'e kadar düşmesi söz konusu.

Ülkemizde bu sene tarımsal verimliliğin azalmasından dolayı gıda ve tarım ürünlerinin fiyatları beklenenin üzerinde. Fiyat artışları, enflasyonla mücadele programımızın bile önündeki temel engellerden biri arasına giriyor.

İklim değişikliğinin yarattığı sorunlardan biri de yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın etkin kullanımı. Dünyada ve ülkemizde su rezervleri, aşırı ve bilinçsiz kullanma, nüfus artışı, kentleşme, kirlenme ve yönetim eksikliği nedenleriyle hızla azalıyor. Önemli su kaynaklarına sahip olmamıza rağmen, mevcut kaynakların etkin kullanılmaması nedeniyle, maalesef, sanılanın aksine artık "su zengini" bir ülke değiliz.

Türkiye'de suyun yaklaşık %70'i tarımsal sulamada kullanılıyor. Tarım arazilerine kaçak kuyulardan kontrolsüz su çekimi ve vahşi sulama nedeniyle, milyonlarca ton su rezervi heba olurken, verimli topraklarımız da tuzlanıyor.

Bu kadar çok sorunla karşılaşmamızın nedeni, hiç şüphesiz, sadece bir yıllık yağış azlığı değil. Yerüstü ve yer altı sularımızı yıllarca hoyratça kullanmamız sonucunda, son 40 yılda Van Gölü'nün 3 katı büyüklüğündeki sulak alanı kaybettik. Su yönetimi konusunda entegre ve sürdürülebilir bir politika izlenmemesi, bugün, günlük su ihtiyacımızın karşılanmasından, yediğimiz yiyeceklerin kalitesine ve fiyatına kadar yaşam standardımızı olumsuz etkiliyor.

Meteorolojik kuraklığın tarımsal kuraklığa dönüşümünü kaygıyla izlemek yerine, tarım ve gıda sanayimizi geleceğe nasıl hazırlayacağımız üzerinde çalışıyor olmamız gerekir. Durumu tüm boyutlarıyla açıkça ortaya koyacak bilimsel çalışmalardan yararlanarak, tarım ve gıda sanayiinde iklim değişikliğine uyum politikaları geliştirmeliyiz. Hava sıcaklığındaki artışın hangi bölgede, hangi ürünü nasıl etkilediğini belirleyerek, ürün desenlerini yeniden değerlendirmeli ve gıda sanayimizi de bu doğrultuda şekillendirmeliyiz.

Değerli konuklar,

İklim değişikliğine uyum politikalarının tüm dünyada çok ciddi tartışmalar yarattığını biliyoruz. Avrupa'da tüketilecek bir gıda ürününün, ekonomik açıdan, dünyanın bir başka köşesinde yetiştirilmesi ve Avrupa'ya ithal edilmesi tercih edilecekken, bu nakliyenin ortaya çıkartacağı sera gazı emisyonu dikkate alındığında, aynı ürün belki de Avrupa'daki bahçelerde yetiştirilecek.

İklim değişikliğinin özellikle tarım ve gıda endüstrisi için neden olacağı üretim yeri tercihleri, gelecek dönemde Türkiye'nin de ülke ekonomisi ve şirket stratejileri açısından mutlaka dikkate alması ve gerekli hazırlıkları yapması gereken bir alan.

Tarımda önemli bir avantaj üstünlüğüne sahip olan ülkemiz, başlıca pazarlara olan coğrafi yakınlığıyla, gelecek dönemde değişecek olan üretim yeri tercihlerinde önemli bir potansiyele sahip olacaktır. Ancak bu potansiyelin realize olması, gerçek sorunlara odaklanmak ve uzun vadeli bir bakış açısıyla belirleyeceğimiz yol haritası üzerinde kararlılıkla ilerlemekle mümkündür.

Değerli konuklar,

Gıda sanayiinde Türk şirketleri için yeni rekabet stratejileri belirlerken, hareket noktası "sürdürülebilirlik" olmalıdır. Kağıt üzerinde kolay olmakla birlikte, sürdürülebilir kalkınma kavramının hayata geçirilmesi, şimdiye değin benimsemiş olduğumuz tüm politikaların, tüm alışkanlıkların, tüm yaklaşımların tepeden tırnağa değiştirilmesini gerektiriyor.

TÜSİAD olarak, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı ile hem hızlı büyümenin, hem de çevreyi korumanın gerekli ve aynı zamanda mümkün olduğuna inanıyoruz. Bunun da yolunun, sadece cezai yaptırımlarla değil, uygun teşvik mekanizmalarıyla desteklenen temiz üretim tekniklerinden geçtiğini düşünuyoruz. Gelecek kuşakları düşünerek, doğal kaynakları koruma ve kullanma koşullarını yeniden gözden geçirmeliyiz. Bu kaynaklardan herkesin adil biçimde yararlanmasını sağlamak amacıyla etkin politikalar ve uygulama sistemleri geliştirmeliyiz. Sanayi, ulaşım ve enerji sektörlerinde çevreyle dost teknikler ve temiz üretim teknolojileri kullanmak, sürdürülebilirliğin yanısıra, şirketlerimize yeni rekabet avantajları da sağlayabilecektir.

Türk gıda sanayiinin, iklim değişikliğinin tarım ve gıda sektörü üzerindeki etkileri ve değişen uluslararası koşullara uyumu açısından yararlı olmasını dilediğim toplantımıza katıldığınız için hepimize teşekkür ederim.